

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 415/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľudovítom Štanglovičom, Jarmočná 2264/3, Šaľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 9 T 12/2018 z 25. apríla 2018, uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 To 82/2018 zo 6. septembra 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 38/2019 z 10. júla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 T 12/2018 z 25. apríla 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 To 82/2018 zo 6. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 38/2019 z 10. júla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnutým rozsudkom bol sťažovateľ uznaný vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona. Podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 36 písm. 1), § 38 ods. 3 Trestného zákona mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bol pre výkon tohto trestu zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d), § 74 ods. 1 Trestného zákona mu bolo uložené protitoxikomanické ochranné liečenie ústavnou formou. Z napadnutého rozsudku okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní vyhlásil podľa § 257 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), že je vinný zo spáchania predmetného skutku, preto okresný súd nevykonal ďalšie dokazovanie vo vzťahu k výrokom o vine.

3. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením zo 6. septembra 2018 tak, že ho zamietol. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 10. júla 2019 tak, že ho odmietol.

4. Sťažovateľ namieta, že konajúce súdy postupovali arbitrárne, keďže *„nerespektovali zákonné ustanovenia a nezohľadnili zákonom stanovené kritériá pre ukládanie trestu.“*. V tomto smere sťažovateľ poukazuje na svoju argumentáciu na hlavnom pojednávaní, kde žiadal, aby mu nebol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody – argumentoval, že si uvedomil svoje pochybenie a snaží sa o nápravu vzťahov s poškodenými – rodičmi a sestrou. Dochádza medzi nimi k obmedzenému kontaktu a poškodení sa mu snažia pomôcť pri liečbe jeho závislosti a celkovej prevýchove. Okresný súd však uložil nepodmienečný trest odňatia slobody, prihliadol na dĺžku obdobia páchania trestnej činnosti, okruh poškodených a intenzitu trestnej činnosti. Z týchto dôvodov neaplikoval § 39 ods. 1 Trestného zákona a neznížil trest pod dolnú hranicu trestu ustanoveného Trestným zákonom. Krajský súd sa s týmto právnym záverom okresného súdu stotožnil.

5. Sťažovateľ v rámci konania poukazoval na účel trestu spočívajúci v tzv. individuálnej prevencii, teda prevýchove páchatel'a, ktorý by mal mať prioritné postavenie. Tiež poukazoval na zásadu v zmysle § 34 ods. 3 Trestného zákona, podľa ktorej trest má zasahovať len páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu. Tvrdil, že nepodmienečný trest odňatia slobody sťaží možnosť resocializácie, ktorá by mohla prebiehať v súčinnosti s rodinnými príslušníkmi. Rodičia a sestra sťažovatel'a v prehlásení z 15. decembra 2017 prejavili vôľu pomáhať sťažovateľovi pri jeho resocializácii. Nepodmienečný trest odňatia slobody tiež zabráni v okamžitom absolvovaní ochranného liečenia.

6. Podľa sťažovatel'a mal okresný súd účinok individuálnej prevencie naplnený v tom, že ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Sťažovateľ namieta, že neprijatie dohody o vine a treste nemožno zohľadňovať

pri ukladaní trestu. Rovnako tak na hlavnom pojednávaní nebolo preukázané, že v dôsledku správania sťažovateľa došlo k rozvratu manželstva rodičov sťažovateľa, *„ide o arbitrárne tvrdenie súdu. ...uložením nepodmienečného trestu odňatia slobody v trvaní 7 rokov išlo zo strany Okresného súdu Galanta o neprimeraný a izolovaný prostriedok generálnej prevencie a morálneho odsúdenia sťažovateľa bez prihliadania na napĺňanie ostatných funkcií trestu, ktoré sú týmto spôsobom marené.“*

7. Sťažovateľ tiež poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu, podľa ktorého je riešenie vzťahov medzi sťažovateľom a poškodenými vecou dlhodobej práce a odbornej pomoci štátnych orgánov. Krajský súd teda akceptoval dôležitosť individuálnej prevencie, pritom ale neuviedol žiadne argumenty, ktoré by odôvodňovali uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody s ohľadom na naplnenie tejto funkcie trestu. Podľa krajského súdu podmienenčný trest odňatia slobody by maril naplnenie generálnej prevencie. Sťažovateľ uvádza, že vyjadril ochotu absolvovať ochranné liečenie ústavnou formou, čím by bol dosiahnutý účel z hľadiska individuálnej aj generálnej prevencie, keďže by bol na určitý čas izolovaný od spoločnosti. Krajský súd sa s týmto návrhom nijako nevysporiadal.

8. Podľa sťažovateľa nepodmienečný trest odňatia slobody by mal byť poslednou možnosťou, keďže smeruje len k izolácii páchatel'a od spoločnosti a navyšovaniu finančnej záťaže štátu. Zároveň je nižšia pravdepodobnosť prevýchovy páchatel'a, keďže sa nachádza v spoločnosti iných páchatel'ov. Na druhej strane pri uložení podmieneného trestu odňatia slobody v kombinácii s uložením primeraných povinností a obmedzení a s ingerenciou rodiny a sociálnych pracovníkov štátnych orgánov je vyššia pravdepodobnosť úspešnej prevýchovy páchatel'a. Na tomto základe sa sťažovateľ domnieva, že bolo potrebné pre naplnenie všetkých funkcií trestu *„uložiť trest odňatia slobody s podmieneným odkladom s primeranými povinnosťami a obmedzeniami a zároveň mu týmto umožniť bezodkladne vykonať ochranné liečenie ústavnou formou... uloženie trestu odňatia slobody má výrazne negatívny vplyv na rodinu sťažovateľa, nakoľko rodičia a sestra sťažovateľa odlúčením od sťažovateľa výrazne psychicky trpia, pričom bolo preukázané, že majú*

eminentný záujem na trávení času so sťažovateľom za účelom pomoci mu v resocializácii a zapojení sa do riadneho života.

Nakoľko sa teda Okresný súd Galanta, Krajský súd v Trnave a Najvyšší súd SR riadne nezaoberali otázkou uloženia trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom vzhľadom na individuálnu prevenciu sťažovateľa ako jednu z funkcií trestu podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona a nezohľadnili vplyv uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody na rodinu sťažovateľa podľa § 34 ods. 3 Trestného zákona, prehliadali zákonom ustanovené pravidlá pre ukladanie trestu podľa Trestného zákona čím porušili tým právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...“.

9. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„... uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Tdo/38/2019 zo dňa 10. 07. 2019...

- uznesením Krajského súdu v Trnave č. k. 5 To/82/201/-505 zo dňa 06. 09. 2018...

- rozsudkom Okresného súdu Galanta č. k. 9 T/12/2018-480 zo dňa 25. 04. 2018 boli porušené základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a

zrušil... uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Tdo/38/2019 zo dňa 10. 07. 2019, uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 5 To/82/201/-505 zo dňa 06. 09. 2018 ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 9 T/12/2018-480 zo dňa 25. 04. 2018 a vrátil vec Okresnému súdu Galanta na ďalšie konanie.

... uložil povinnosť Najvyššiemu súdu SR, Krajskému súdu v Trnave a Okresnému súdu Galanta povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 415,51 Eur... na účet jeho právneho zástupcu do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu SR.“

II.

Právomoc ústavného súdu, relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

13. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

15. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

17. V rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Už uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Vychádzajúc z uvedeného, pre posúdenie ústavnej udržateľnosti záverov krajského súdu v napadnutom uznesení zo 6. septembra 2018 sa ústavný súd v potrebnom rozsahu oboznámil s napadnutým rozsudkom okresného súdu z 25. apríla 2018.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu z 25. apríla 2018

20. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity všeobecne vymedzeného v časti II tohto uznesenia je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony

na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

21. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnutý rozsudok okresného súdu – vo výroku o treste – bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe sťažovateľom podaného odvolania a v špecifikovanom rozsahu aj súdneho prieskumu najvyšším súdom na základe podaného dovolania. O odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým uznesením zo 6. septembra 2018 a o dovolaní rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením z 10. júla 2019. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. Uplatnenie predovšetkým plnej právomoci krajského súdu vylučuje, aby v uvedenej veci rozhodoval ústavný súd, preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) a podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.2 Špecifické východiská v judikatúre ústavného súdu

22. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou

medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

23. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06) každý má právo na to, aby sa v jeho veci v konaní pred všeobecnými súdmi rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav vecí použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

24. Z pohľadu ústavnoprávneho teda treba určiť povahu prípadov, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd. V konaní o ústavnej sťažnosti možno za také považovať prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, a naostatok za také možno považovať aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva (m. m. I. ÚS 331/09, I. ÚS 316/2011). Inými slovami, v prípadoch posudzovania individuálnych sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je úlohou ústavného súdu preskúmať príslušné právne predpisy a prax *in abstracto*, ale obmedziť sa, nakoľko je to len možné, na posúdenie konkrétneho prípadu na účely zistenia, či spôsob, akým boli uvedené predpisy aplikované alebo sa dotkli sťažovateľa, viedol k porušeniu ústavy a príslušných medzinárodných zmlúv.

25. Ústavný súd ďalej konštatuje, že úlohou všeobecných súdov rozhodujúcich o vine a treste nie je plniť očakávania osôb braných na zodpovednosť za protiprávne konania. Povinnosťou týchto súdov konkrétne pri ukladaní trestov je, aby vzhľadli na závažnosť trestného činu a jeho následky, ktoré by mali byť priamo úmerné uloženému trestu. V tomto ohľade musia mať všeobecné súdy na pamäti zásadu proporcionality, aby sa uložený trest neminul účelu (m. m. III. ÚS 4/2011, IV. ÚS 244/2013).

III.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 6. septembra 2018

26. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti namieta výšku uloženého trestu, domnieva sa, že boli dané dôvody na uloženie trestu odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu, prípadne na mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody a jeho uloženie pod dolnou hranicou trestu ustanoveného Trestným zákonom. Podľa sťažovateľa konajúce súdy nerešpektovali zákonné ustanovenia a zákonom stanovené kritériá pre ukládanie trestu.

27. Krajský súd v napadnutom uznesení poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu a na odvolacie námietky sťažovateľa. Dospel k záveru, že okresný súd zistil poľahčujúce okolnosti správne. Podľa krajského súdu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. j) Trestného zákona, t. j. vedenie riadneho života pred spáchaním skutku, sťažovateľovi nebolo možné priznať, „*keď z evidencie priestupkov vyplýva, že v priebehu posledných piatich rokov bol 10 krát uznaný za vineného zo spáchania priestupkov a to tak priestupkov proti majetku, ako aj priestupkov na úseku cestnej dopravy a priestupkov proti občianskemu spolunažívaniu. Takéto správanie sa obžalovaného nemožno nijakým spôsobom vyhodnotiť tak, že by viedol riadny život.*“.

28. Krajský súd nepovažoval za pochybenie okresného súdu to, že vo výroku o treste citoval § 208 ods. 3 Trestného zákona. Námietka sťažovateľa, „*ktorá sa týka súčasného použitia § 208 ods. 1 a príslušného písmena, t. j. a) až e) a odseku 3 tohto paragrafu,*

má relevanciu vo vzťahu k výroku o vine, nie k výroku o treste. Ustanovenie § 208 ods. 3 Trestného zákona vymedzuje trestnú sadzbu, v rámci ktorej, po príslušnej úprave podľa § 38 ods. 2 Trestného zákona, má byť trestu ukladaný. Pokiaľ teda okresný súd ukladal obžalovanému trest podľa § 208 ods. 3 Trestného zákona, s použitím príslušných ustanovení § 36 a 38 Trestného zákona, postupoval v súlade so zákonom.“.

29. Krajský súd uviedol, že s otázkou mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Trestného zákona sa okresný súd dostatočne vysporiadal. V tomto smere zopakoval, že išlo najmä o dĺžku obdobia, po ktorú sťažovateľ trestnú činnosť páchal, široký okruh poškodených a závažnosť následkov spôsobených trestnou činnosťou. Krajský súd ďalej uviedol, že sťažovateľ „svojím konaním, za ktoré bol uznaný vinným naplnil hneď 2 zákonné znaky kvalifikovanej skutkovej podstaty § 208 ods. 3 Trestného zákona. Aj odvolací súd zdôrazňuje, že dôležitou skutočnosťou, ktorá ovplyvňovala správanie sa obžalovaného, bola jeho závislosť na návykových látkach, o ktorej obžalovaný vedel, no počas obdobia, v ktorom páchal trestnú činnosť, odmietol sa podrobiť protitoxikomanickému liečeniu. Odvolací súd preto nie je presvedčený, že aktuálny postoj obžalovaného k jeho trestnej činnosti, je úprimný a pevný a je do značnej miery ovplyvnený tým, že obžalovaný si vykonáva väzbu a je vo vynútenej abstinencii.“. Krajský súd ďalej poukázal na judikatúru všeobecných súdov, podľa ktorej pre mimoriadne zníženie trestu je potrebné ustáliť mimoriadne okolnosti prípadu, t. j. okolnosti, ktoré sa pri posudzovanej trestnej činnosti bežne nevyskytujú alebo len v ojedinelých prípadoch, alebo pomery páchatel'a majú tento postup odôvodniť. Krajský súd dospel k záveru, že „žiadne z okolností, na ktorej odvolateľ poukazuje vo svojom odvolaní nemožno hodnotiť ako mimoriadne z pohľadu ich výskytu v obdobných prípadoch. Rovnako odvolací súd nezistil ani žiadne pomery páchatel'a, ktoré by bezprostredne súviseli s osobou páchatel'a a nesúviseli by s trestnou činnosťou a ktoré by umožňovali použitie ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona. Riešenie vzťahov medzi obžalovaným a poškodenými osobami je vecou dlhodobej práce zo strany tak obžalovaného ako aj poškodených, ale najmä odbornej pomoci štátnych orgánov, ktoré by sa tiež mali podieľať na resocializácii obžalovaného. Samotná skutočnosť, že postoj poškodených osôb voči obžalovanému je ústretový, nedáva záruku jeho skutočnej nápravy. V neposlednom rade je potrebné zdôrazniť aj účel takzvanej

generálnej prevencie, ktorú vo svojom rozsudku zdôraznil už prvostupňový súd. Uloženie podmieneného trestu odňatia slobody za tak závažnú trestnú činnosť, by v podstate negovalo naplnenie účelu takzvanej generálnej prevencie.“.

30. Okresný súd v napadnutom rozsudku z 25. apríla 2018 uviedol, že za poľahčujúcu okolnosť považoval priznanie sťažovateľa a oľutovanie jeho protiprávneho konania, priťažujúcu okolnosť v prejednávanej veci nezistil. Vzhľadom na uvedené uložil trest odňatia slobody pri dolnej hranici trestnej sadzby. Dôvody na mimoriadne zníženie trestu nezistil, poukázal na to, že sťažovateľ je s rodinnými príslušníkmi – poškodenými v osobnom kontakte pri návštevách a v telefonickom kontakte. Osobitne následne poukázal „na dĺžku obdobia, po ktoré bola spáchaná trestná činnosť (od roku 2009 do januára 2017), na okruh poškodených a intenzitu páchanej trestnej činnosti. Ide o veľmi dlhé časové obdobie, po ktoré týral svojich rodinných príslušníkov. V dôsledku jeho správania sa došlo k rozvratu manželstva rodičov z dôvodu častých hádok kvôli obžalovanému ako aj k rozpredaniu šperkov a iných hnutelných vecí patriacich rodičom. Nielen slovné útoky boli z jeho strany voči poškodenými, ale aj fyzicky ich atakoval a odmietol ísť na protitoxikomanické liečenie. V rámci prípravného konania uzavrel aj dohodu o vine a treste s prokurátorom Okresnej prokuratúry Galanta dňa 04. 10. 2017, avšak na verejnom zasadnutí Okresného súdu Galanta dohodu neprijal (dohodnutý bol trest odňatia slobody v trvaní štyri roky a osem mesiacov). V prípade obžalovaného pri uložení trestu treba poukázať aj na jeho morálne odsúdenie spoločnosťou a nielen na zmenené rodinné vzťahy počas trvania väzby. K obžalovanému zo strany poškodených je rodinné puto, a je ľudskou vlastnosťou, po čase tyranovi odpustiť, hlavne keď ho vidia v priestoroch väznice resp. v putách na súde.“.

31. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd a okresný súd venovali námietkam sťažovateľa náležitú pozornosť a vysporiadali sa s nimi. Ústavný súd konštatuje, že v predmetnom trestnom konaní – pri ukladaní trestu a pri posudzovaní odvolacích námietok sťažovateľa – poskytli konajúce súdy sťažovateľovi primeranú odpoveď na všetky jeho argumenty týkajúce sa výšky trestu a tiež možnosti mimoriadneho zníženia trestu podľa § 39 Trestného zákona. Myšlienkové úvahy krajského

súdu a okresného súdu v týchto smeroch sú zrozumiteľné, možno spätne preskúmať, akým spôsobom dospeli k záveru o uložení konkrétnej výmery trestu odňatia slobody a nemožnosti aplikácie § 39 Trestného zákona. Ústavný súd právne závery krajského súdu v spojení s právnymi závermi okresného súdu týkajúce sa výšky uloženého trestu nepovažuje za arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne udržateľné.

III.4 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 10. júla 2019

32. Sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie na základe dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dovolanie odôvodnil rovnakými dôvodmi ako svoje odvolanie. Ústavný súd v tomto smere dodáva, že odvolacia a dovolacia argumentácia sa v zásade zhoduje s jeho argumentáciou v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ takto namieta výšku uloženého trestu a to, že boli dané dôvody na mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 Trestného zákona.

33. Najvyšší súd v napadnutom uznesení z 10. júla 2019 v prvom rade poukázal na to, že nemohol skúmať otázku právnej kvalifikácie skutku vzhľadom na vyhlásenie sťažovateľa o vine. K námietkam sťažovateľa týkajúcim sa uloženého trestu uviedol, že tieto nezodpovedajú dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. K námietke, že konajúce súdy neaplikovali § 39 Trestného zákona, najvyšší súd poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2011 pod č. 5 a uviedol:

«„Moderačné ustanovenie § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody je síce hmotnoprávne, ale fakultatívneho charakteru, ktoré sa svojou povahou a významom primkýna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl. a túto dopĺňajú. Na rozdiel od ustanovení kogentnej povahy akými sú napr. ustanovenia § 41, § 42 Trestného zákona o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu alebo ustanovenie §

47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne a viažu sa tiež k rozhodovaniu o treste, ho nemožno podradiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.“

Dovolací súd dodáva, že pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa na výrok o treste... Pokiaľ teda ide o dovolanie podané obvineným, kde neuviedol ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa týmto dovolacím dôvodom ani nemohol zaoberať (§ 374 ods. 2 Trestného poriadku).

Nad rámec nevyhnutného Najvyšší súd Slovenskej republiky však k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dopĺňa:

Tento dovolací dôvod môže byť naplnený v dvoch alternatívach spočívajúcich v tom, že obvinenému bol uložený za trestný čin zo spáchania ktorého bol uznaný za vinného

- trest vo výmere mimo trestnej sadzby alebo
- taký druh trestu, ktorý trestný zákon nepripúšťa.

Uloženie trestu mimo trestnej sadzby sa týka len tých odstupňovateľných trestných činov, ktoré majú určitú sadzbu vymedzenú zákonom - trest odňatia slobody (§ 46 Trestného zákona)...

Druhom trestu, ktorý zákon nepripúšťa sa rozumejú najmä prípady, kedy bol obvinenému uložený niektorý z druhov trestov (§ 32 Trestného zákona) bez splnenia tých podmienok, ktoré zákon predpokladá, t. j. pokiaľ v konkrétnom prípade určitému páchatelovi za určitý trestný čin nebolo možné uložiť niektorý druh trestu s ohľadom na jeho zvláštne zákonné podmienky (napríklad trest vyhostenia občanovi Slovenskej republiky, trest zákazu činnosti za trestný čin, ktorý nebol spáchaný v súvislosti s touto činnosťou, trest prepadnutia veci, ktorá nepatrí páchatelovi a pod.)»

34. Následne najvyšší súd špecificky uviedol tieto právne závery:

«Obvinený bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody vo výmere od 7 (sedem) až do 15 (pätnásť) rokov, pričom následne za použitia poľahčujúcej okolnosti (ustanovenia § 36 písm. l) Trestného zákona) bol obvinenému uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov (po znížení hornej hranice o 1/3 výsledná trestná sadzba vo výmere 7 rokov až 12 rokov a 4 mesiace). Obvinenému bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, a teda trest na spodnej hranici trestnej sadzby. Z uvedeného zreteľne vyplýva, že obvinenému bol uložený taký druh trestu, ktorý Trestný zákon pripúšťa a v rámci ustanovenej trestnej sadzby. Je teda nepochybné, že k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nemohlo dôjsť už z formálnych dôvodov.

... Dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nemôže byť len neprimeranosť trestu pociťovaná obvineným, na ktorú v podanom dovolaní poukazoval, či už ako prísna alebo mierna, ak bol trest vymeraný v rozmedzí určitej trestnej sadzby. Z ustanovenia § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu jednoznačne vyplýva, že mimoriadne zníženie trestu nie je nárokovateľné, ale zákonodarca ponecháva na úvahu konajúceho súdu, či pristúpi po zvážení okolností prípadu a pomerov páchatel'a k aplikácii daného ustanovenia. Nemožno preto považovať neaplikovanie tohto ustanovenia súdom za porušenie práv obvineného... nemožno považovať žiadny z dovolacích dôvodov za naplnený len z toho titulu, že obvinený pociťuje „akúsi krivdu“ neaplikovaním ustanovenia § 39 Trestného zákona, keď napokon Krajský súd v Trnave v napadnutom uznesení erudovane, zrozumiteľne, presvedčivo a vyčerpávajúco odôvodnil, prečo sa nestotožnil v trestnej veci obvineného s danosťou ustanovenia § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu zohľadňujúc aj § 34 Trestného zákona.»

35. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu z 10. júla 2019 o odmietnutí dovolania sťažovateľa je dostatočné a vyčerpávajúce – sťažovateľ dostal odpovede na ťažiskové právne otázky rámčujúce predmetné dovolacie konanie. Právne závery najvyššieho súdu nie je potrebné zo strany

ústavného súdu dopĺňať alebo revidovať, naopak, ústavný súd môže na ne s ohľadom na sťažnostné námietky sťažovateľa v plnom rozsahu odkázať, keďže podľa ústavného súdu sú ústavne udržateľné a obsahujú relevantné a zrozumiteľne formulované právne argumenty. Sťažovateľom uvádzané skutočnosti nijako neindikujú také pochybenia v napadnutom uznesení najvyššieho súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru.

36. V súvislosti s preskúvaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd poukazuje nad rámec veci aj na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Otázka posúdenia prípustnosti dovolania je otázkou zákonnosti a jej riešenie samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (napr. II. ÚS 324/2010).

IV.

Záver

37. Vychádzajúc predovšetkým zo skutočností uvedených v časti III.2, III.3 a III.4 tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by viedli k záveru o možnej príčinnej súvislosti medzi sťažovateľom namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu zo 6. septembra 2018 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 10. júla 2019. Z uvedeného dôvodu ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

38. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu